

**“Latgales novada mācība 2021” (prezentaceja BONAUKA DRAUGI)
Ieteikumi stundas satura plānojumam**

Saturs	Piezīmes
<p>Tēma “Latgales novada mācības stunda”</p> <p>Novadmācība ir cieši saistīta ar vietu, no kuras cilvēks nāk. Šāds priekšmets no 2013.gada tiek mācīts daudzās Latgales skolās. Vai Tavā skolā to var apgūt? Suiti ir izdevuši savu novada mācības grāmatu, arī Kurzemē daudziem ir iespēja to apgūt.</p> <p>Kas tā ir? Novadmācības mērķis ir veidot spēcīgu teritoriālo identitāti, celt skolēnu lepnuma un piederības sajūtu savam novadam, valstij, rādot, ka novadam ir sava vēsture, kas nodrošina pēctecīgu novada, valsts attīstību mūsdienās.</p>	<p><i>Kas attēlots mūsu ciemata, pagasta, novada ģerbonī un karogā?</i></p> <p><i>Vidusjūras un Latvijas Malta. To simbolika.</i></p>
<p>Šodien stundā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) parunāsim par svētkiem, kurus svin Latgalē; 2) iepazīsim Latgales Maltas divas personības un viņu darbus. 3) pētīsim savus radurakstus. 	<p>Konkursa nolikuma pielikumā (autoru darbu paraugi)</p>
<p>Prezentācijā – kāda būtu Latvija bez Latgales? Lēmums par Latgales pievienošanu pārējai Latvijai pieņemts 1917. gadā.</p> <p><i>(Izglītojoša datorspēle "Īsapazeisim" – veltījums Latgales kongresa (2017) i Latvijas Republikas (2018) simtgadei.)</i></p> <p><i>Praktiski: katrs ieraksta burtnīcā vienu lietu, kas viņam saistās ar Latgali un nolasa.</i></p>	<p>Par Latgales kongresu vairāk http://iepazisimies.rta.lv.</p>
<p>Katru dienu pasaulē ir kāda svinamdiena. Arī Latgalē jau ir izveidojušies tradicionāli pasākumi, svētki. Lūk, daži no tiem. Vai esat kādu no tiem dzirdējuši/kādā piedalījušies?</p> <p><i>Praktiski: bērni nosauc/pieraksta burtnīcā, kādus svētkus svin savā ģimenē.</i></p>	
<p>Tagad – attālinātības un ierobežojumu laikā mēs visi sapņojam par tuvākiem un tālākiem braucieniem. Parunāsim par to, kur katrs no jums ir bijis: kurās valstīs? Un Latgalē – kuras pilsētas esat apmeklējuši? Kādi bijuši iespaidi? Bet pirms apceļot tālas zemes, mums katram būtu jāiepazīst sava tuvākā apkārtni? Kādas ievērojamas vietas atrodas mums tuvumā?</p> <p><i>Materiāli. Grāmata “Gostūs pi Bonauka” – paraugs ar pilsētām (ja nav laika klasē, var likt, lai mājās uzzīmē savu ceļojumu maršrutu un atceras, kas tur redzēts)</i></p>	
<p>Latviešu literatūrā ir vairāki rakstnieki, kuri savas bērnības atmiņas iemūžinājuši romānos, piemēram, Jānis Klīdzējs romānā “Cilvēks bērns” (Bonauks), Anna Brigadere grāmatā</p>	

<p>“Anneles stāsti”, Ernests Birznieks Upītis grāmatā “Pastariņa dienasgrāmata”. Šos visu varoņus varat atrast grāmatā “Gostūs pi Boņuka”, kas izdota 2017. gadā. (Ceturtnā meitene attēlā ar sarkanajiem matiem ir Poga no Luīzes Pastores grāmatas “Pazudušais pērtiķēns”.)</p> <p><i>Praktiski. Kādas ievērojamas personības bērni zina konkrētā pagastā?</i></p>	<p><i>Izmantojam/iepazīstam karti “Ar Latgolū sirdī”.</i></p>
<p>Taču atmiņas par bērniību var izteikt arī citādi – ne tikai romānos. Viens no šādiem piemēriem ir mākslinieks Juris Gaigals, kurš dzimis Latgalē – netālu no tagadējās Maltas un bērniībā ar vecākiem zirga ratos ir braucis uz slavenu “Borovas tirgu”. Šis attēls ir mākslinieka atmiņas par tirgu un sevi viņš ir attēlojis kā mazu puisīti ar baranku virteni kaklā un mammai pie rokas.</p> <p><i>Praktiski. Pārrunāt, kādas ir bērnu spilgtākās bērniības atmiņas.</i></p>	<p>Zīmējums “Borovys tīrgs”</p>
<p>To pašu tirgu ir apmeklējusi arī meitene – Veronika, kura savas bērniības atmiņas apkopojusi grāmatā “Pastareite”. Tajā galveno varoni viņa ir nosaukusi par Agnesi, kurai ir ļoti mīļa vecmamma, kura stāsta dažādus stāstus.</p>	
<p>Latviešu literārajā un latgaliešu rastu valodā radnieku apzīmējumi atšķiras. Apskatām tabulā.</p> <p>Mazliet par radiem:</p> <p>Iepazīstam, kā radniekus sauc latgaliski un saskaitām, vārdos nosaucam savus radus: brāļus, māšas, onkuļus, tantes, brālēnus, māšīcas.</p> <p><i>Teikumos formulējam, kas es esmu, piemēram, Sovam onkuļam Jezupam es asmu plemenīks!</i></p>	<p><i>Grāmata “Ilmārs Mežs. Latviešu uzvārdi. Latgale.” (2017).</i></p>
<p>V.Tenča-Goldmane un Juris Gaigals dzīvoja pavisam citos laikos – bez datoriem, telefoniem. (Ar vecāko klašu bērniem var pārrunāt traģiskās lappuses abu autoru dzīvē.) Viņi piedzīvoja karu, izsūtīšanas (no dažāda skatupunkta - upuris un liecinieks).</p>	
<p>Lasām latgaliski un pārrunājam, vai visi vārdi saprotami.</p>	<p>Grāmatas, vārdnīcas, e-resursi</p>
<p>Mājasdarbs:</p> <p>uzrakstīt radošo darbu par tēmu “Tāva sāta myužam svāta” vai ilustrēt vienu tautasdziesmu.</p> <p>(Konkursa nolikums www.malta.lv.)</p> <p>Labākie darbi tiks iesūtīti konkursam.</p>	

Sagatavoja Skaidrīte Svikša
(Mg. philol, žurnāliste, novadpētniece, Maltas BJC Žurnālistikas pulciņa skolotāja)
2021. gada februārī

Īteikumi Latgolys nūvodvuiceibys stuņdei 2021 (konkurss “Tāva sāta myužam svāta”)